

MARCIN BĘDZIESZAK

POLITYKA OŚWIATOWA PAŃSTWA W ZAKRESIE ZADAŃ FINANSOWANYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA

Wprowadzenie

Zadania w dziedzinie oświaty są w Polsce finansowane zarówno ze źródeł publicznych, jak i prywatnych. W pierwszym przypadku zasadnicza część wydatków jest realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego przy wsparciu państwa. Państwo finansuje jednak także w sposób bezpośredni zadania oświatowe poprzez prowadzenie określonego typu placówek, świadczenia na rzecz uczniów czy dotacje dla samorządu.

Celem artykułu jest analiza polityki oświatowej państwa z punktu widzenia wydatków z budżetu państwa.

1. Edukacja jako specyficzne zadanie publiczne

Oświata jest zadaniem charakterystycznym ze względu na to, że korzyści z niej odnosi nie tylko edukowane dziecko, ale i całe społeczeństwo¹. M. Friedman określił to zjawisko mianem „efektu sąsiedztwa”. A. Smith zauważa jednak, że „podobny wydatek, może z równą stosownością, a nawet pewnymi korzyściami, zostać dokonany przez tych, którzy otrzymują natychmiastowe

---

¹ A. Smith, *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*, http://www.school-choices.org/roo/a_smith.htm (30.08.2011).

korzyści oświaty”². M. Friedman rozróżnia dwa rodzaje oświaty. Po pierwsze, ogólną oświatę na rzecz obywateli, która jest realizowana ze względu na „szeroką akceptację zestawu wartości i minimum piśmienności i wiedzy większości obywateli”³. Stwierdza on nawet, że „oświata mojego dziecka przyczynia się do dobrobytu ludzi poprzez promowanie stabilnego i demokratycznego społeczeństwa”³. Po drugie, oświatę obowiązkową i zawodową, które są inwestycjami w kapitał ludzki, podobnymi do inwestycji w aktywa rzeczowe, a zatem mają na celu zwiększenie produktywności człowieka. H. Kuzińska podaje, że „ranga oświaty jest wyjątkowa, także dlatego, że jakość nauczania na co dzień oceniają niemalże wszyscy obywatele, a konieczność finansowania oświaty ze środków publicznych wynika przede wszystkim z konieczności zapewnienia dzieciom i młodzieży jednakowych szans dostępu do edukacji, niezależnie od ich statusu materialnego”⁴.

Niektóre cechy zadań oświatowych wynikają z ich usługowego charakteru⁵: usługa edukacyjna nie istnieje w oderwaniu od bazy materialnej niezbędnej do świadczenia tej usługi, ale ocenianie jej atrybutów, np. jakości, na podstawie tej bazy nie jest podejściem prawidłowym. Z kolei ocena korzyści uzyskanych dzięki tej usłudze jest trudna. Jakość usługi edukacyjnej jest trudna do kontroli i sterowania ze względu na fakt, że zależy przede wszystkim od jej aspektów niematerialnych, np. umiejętności kadry dydaktycznej.

Oświata jest tradycyjnie zaliczana do tzw. dóbr społecznych. Charakteryzując je, S. Owsiak stwierdza, że są to „takie dobra, które ze względów fizycznych mogą być dobrami prywatnymi, ale na skutek doktryny społecznej i prowadzonej przez władze publiczne polityki społecznej są dostarczane obywatelowi nawet wtedy, kiedy on tego nie akceptuje”⁶. Władze publiczne mają swobodny wybór pomiędzy dwoma alternatywami:

- pozostawieniem kwestii dostarczania tych dóbr mechanizmowi rynkowemu,
- dostarczaniem i finansowaniem tych dóbr ze środków publicznych.

---

² Ibidem.

³ M. Friedman, *The role of government in education*, w: *Economics and the Public Interest*, ed. R.A. Solo, Trustees of Rutgers College, New Jersey 1955, <http://www.schoolchoices.org/root/fried1.htm> (30.08.2011).

⁴ H. Kuzińska, *Finansowanie oświaty w Polsce. Realia i konieczne zmiany*, Wydawnictwo WSPiZ, Warszawa 2005, s. 7.

⁵ Por. M. Pluta-Olechnik, *Rozwój usług edukacyjnych w erze społeczeństwa informacyjnego*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2006, s. 33.

⁶ S. Owsiak, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 32.

Ponadto w sytuacji, gdy władze publiczne zdecydowały o wyborze drugiej alternatywy, obywatel jest zobowiązany do korzystania z tego dobra, tak jak się to dzieje w przypadku dóbr publicznych.

Bardziej adekwatną definicją odzwierciedlającą charakter oświaty jest określenie jej mianem „dóbr pożądaných” (merytorycznych). E. Denek i wsp. twierdzą, że są to takie dobra, które „mogłyby wprawdzie być efektywnie wytwarzane przez gospodarkę prywatną (...) i rozdzielane za pomocą mechanizmu rynkowego, jednakże korzyści zewnętrzne związane z wytwarzaniem dóbr pożądaných uzasadniają ich wytwarzanie w ramach gospodarki publicznej, a więc w rezultacie ponoszenia wydatków publicznych i dostarczenia ich bezpłatnie lub za częściową tylko odpłatnością użytkownikom”⁷. W przypadku dóbr pożądaných (społecznych) charakterystyczne jest zatem to, że odpowiednie organy państwowe decydują o tym, czy dobro, które ma charakter prywatny, będzie finansowane ze środków publicznych. Decyzja w tym przypadku zwykle zależy od przyjętego w danym państwie modelu polityki społeczno-gospodarczej. Dopiero kolejnym elementem jest określenie, czy korzystanie z dóbr dostarczanych przez państwo jest obowiązkowe, czy dobrowolne. S. Golinowska stwierdza, że są to „dobra, które należy produkować w jakimś wspólnym interesie, ale nie narzuconym społeczności, lecz przez nią pożądanym. (...) Ludzie w swej ocenie są często zgodni co do wartości pewnych dóbr, chociaż indywidualnie nie konsumowaliby ich w ilości pozwalającej na korzystną dla ich rozwoju alokację”⁸.

2. Wydatki publiczne na zadania oświatowe

Wykonywanie zadań oświatowych wiąże się także ze stosunkowo wysokimi wydatkami publicznymi – stanowią one przeciętnie ponad 10% wydatków ogółem sektora finansów publicznych – ponad 5% PKB, zarówno w Polsce, jak i w krajach Unii Europejskiej. Wydatki publiczne związane z finansowaniem szkolnictwa podstawowego, ponadpodstawowego i średniego (zgodnie z przyjętą

⁷ E. Denek, J. Sobiech, J. Woźniak, *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 105.

⁸ S. Golinowska, *Polityka społeczna państwa w gospodarce rynkowej. Studium ekonomiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994, s. 46.

w Polsce nomenklaturą – szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego) stanowią ok. 3,5% PKB (por. tabela 1).

Tabela 1

Wydatki publiczne na oświatę (z wyjątkiem wyższej) w roku 2008

	Polska	OECD	UE21
Centralny	4,1%	34,0%	40,2%
Regionalny	1,8%	24,8%	21,3%
Lokalny	94,1%	43,5%	39,6%
Ogółem	100%	100%	100%
Wydatki na oświatę jako procent PKB	3,5%	3,6%	3,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Education at a Glance 2011, OECD 2011, s. 254–255.

Przyjęty w Polsce model finansowania zadań oświatowych jest modelem skrajnym, gdyż ponad 90% wydatków publicznych związanych z tymi zadaniami dokonywanych jest na szczeblu lokalnym – gminnym i powiatowym. Jest to możliwe dzięki dofinansowaniu przekazywanemu z budżetu państwa w formie części oświatowej subwencji ogólnej⁹, co nie zmienia faktu, że ostatecznym źródłem finansowania są budżety gmin i powiatów. W krajach UE czy OECD struktura finansowania jest odmienna – przeciętnie jedynie ok. 40% wydatków publicznych na zadania oświatowe realizuje się na szczeblu lokalnym.

Biorąc pod uwagę zasady prowadzenia polityki oświatowej w Polsce wydaje się, że rozwiązanie, polegające na bezpośrednim finansowaniu placówek oświatowych z budżetu centralnego, ma *de facto* miejsce. Lokalna polityka oświatowa może być rozumiana jako „rozpoznawanie lokalnych potrzeb i możliwości w dziedzinie oświaty, aby stworzyć odpowiednie warunki finansowe, administracyjne i organizacyjne służące wielostronnemu rozwojowi młodego pokolenia mieszkańców gminy”¹⁰. Przy założeniu, że zasadniczą część wydatków oświatowych jednostek samorządu terytorialnego jest możliwa dzięki wsparciu budżetu państwa, a także uwzględniając fakt, że zasadnicze regulacje dotyczące wyko-

⁹ M. Herbst, J. Herczyński, A. Levitas, *Finansowanie oświaty w Polsce – diagnoza, dylematy, możliwości*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2009, s. 19.

¹⁰ S. Wlazło, *Polityka oświatowa w gminie*, <http://www.pws.dsw.edu.pl/index.php/artykuly/prawo-oswiatowe/237-artpros0341> (01.09.2011).

nywania samorządowych zadań oświatowych powstają na szczeblu centralnym – wysokość wynagrodzeń nauczycieli, ramowe programy nauczania – można stwierdzić, iż lokalna polityka oświatowa jest w ten sposób ograniczana.

Polityka oświatowa „zajmuje się ustalaniem optymalnych zasad upowszechniania oświaty wśród dzieci, młodzieży i dorosłych z punktu widzenia przygotowania ich do życia, zawodu i aktywnego uczestnictwa w kulturze”¹¹. Polityka oświatowa państwa jest realizowana zarówno przez jednostki podległe ministrom, jak i przez jednostki samorządu terytorialnego. Placówki oświatowe mają charakter ogólny lub profilowany. W pierwszym przypadku co do zasady są to jednostki samorządu terytorialnego.

Regulacje prawne wskazują zamknięty katalog placówek edukacyjnych, które są finansowane bezpośrednio z budżetu państwa. W tabeli 2 przedstawiono podział kompetencji w zakresie zakładania i prowadzenia placówek oświatowych przez poszczególnych ministrów. Zasadą jest, że ministrowie nie mogą finansować placówek o charakterze ogólnym, a jedynie takie, których działalność wiąże się z działem administracji podległym ministrowi. Wyjątkiem od tej reguły jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, który finansuje kształcenie dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą. Z budżetu państwa finansowane są także inne zadania niż prowadzenie określonego typu placówek. Wiążą się one z dofinansowaniem samorządowych inwestycji oświatowych, świadczeniami na rzecz uczniów etc.

Tabela 2

Podział kompetencji w zakresie zakładania i prowadzenia placówek oświatowych

Minister	Kompetencja
Minister właściwy do spraw wewnętrznych	Prowadzenie: Szkół Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej i Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej
Minister Obrony Narodowej	Prowadzenie ogólnokształcącego liceum lotniczego i przedszkoli wojskowych

¹¹ A. Kurzynowski, *Polityka społeczna*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2002.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania	Zakładanie i prowadzenie: – szkół, zespołów szkół oraz szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej w celu kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, – publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym. Możliwość zakładania i prowadzenia: – publicznych szkół i placówek o charakterze eksperymentalnym, – publicznych placówek kształcenia ustawicznego o zasięgu ogólnokrajowym
Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	Zakładanie i prowadzenie publicznych szkół artystycznych oraz internatów i burs dla uczniów szkół artystycznych, a także placówek doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych
Minister właściwy do spraw rolnictwa	Możliwość zakładania i prowadzenia: – publicznych szkół rolniczych oraz placówek rolniczych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, – publicznych placówek doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych
Minister właściwy do spraw środowiska	Możliwość zakładania i prowadzenia publicznych szkół leśnych
Minister sprawiedliwości	Możliwość zakładania i prowadzenia publicznych szkół i placówek w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz publicznych szkół i placówek przy zakładach karnych i aresztach śledczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, DzU 1991, nr 95, poz. 425 ze zm.

3. Finansowanie zadań oświatowych bezpośrednio z budżetu państwa

Bezpośrednie wydatki z budżetu państwa na zadania oświatowe w latach 2005–2009 kształtowały się na poziomie 2,1–3,2 mld zł i w ostatnich latach wykazywały tendencję malejącą, w przeciwieństwie do wydatków publicznych ogółem na oświatę (por. tabela 3). Wskazuje to, że administracja rządowa w coraz mniejszym stopniu bezpośrednio dofinansowuje jednostki samorządu terytorialnego, prowadząc do relatywnie większej decentralizacji oświaty. Pozostaje oczywiście najważniejszy obecnie instrument wsparcia finansowego wykonywania zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, tj. część oświatowa subwencji ogólnej, lecz nawet w tym przypadku w badanym okresie widoczny jest spadek podstawy wymiaru kwoty subwencji, czyli standardu finansowego A

o ponad 30% w latach 2005–2009¹². Potwierdza to tezę o decentralizacji zadań oświatowych.

Tabela 3

Wydatki publiczne i wydatki budżetu państwa na oświatę w latach 2005–2009

	2009	2008	2007	2006	2005
Wydatki publiczne	53,1 mld zł	49,2 mld zł	45,3 mld zł	44,0 mld zł	40,2 mld zł
	3,9% PKB	3,9% PKB	3,9% PKB	4,2% PKB	4,1% PKB
Wydatki budżetu państwa*	2,5 mld zł	3 mld zł	3,2 mld zł	3,1 mld zł	2,1 mld zł

* Z wyłączeniem części oświatowej subwencji ogólnej ze względu na jej ogólny, a nie celowy charakter.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2009/2010*, GUS, Warszawa 2010, s. 49–50; *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2008/2009*, GUS, Warszawa 2009, s. 55; *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2007/2008*, GUS, Warszawa 2008, s. 31; *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2006/2007*, GUS, Warszawa 2007, s. 31; *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2005/2006*, GUS, Warszawa 2006, s. 30–31.

Przyczyną zmniejszenia ogólnej kwoty wydatków budżetu państwa na zadania oświatowe nie jest spadek liczby placówek prowadzonych przez określonych ministrów. Wydatki bieżące ministrów w badanym okresie co do zasady wzrastały (por. tabela 4), wyjątkiem są wydatki ministra edukacji narodowej, a nawet w tym wypadku przyczyną wahań wysokości wydatków jest Rozdział 80195 – Pozostała działalność, co oznacza, że zmiany te należy tłumaczyć realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. W większości wypadków dominującą grupą wydatków są te związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych. Oznacza to, że specyficzne zadania oświatowe, takie jak prowadzenie szkół artystycznych czy rolniczych, a także finansowanie szkolnictwa polskiego za granicą sprowadza się do funkcjonowania instytucji publicznej wykonującej te zadania, a w marginalnym stopniu wsparcia finansowego szkolnictwa niepublicznego, czyli odmiennie niż ma to miejsce w jednostkach samorządu terytorialnego, gdzie dofinansowanie szkół niepublicznych nie jest zjawiskiem marginalnym. Relatywnie największe dotacje wiążą się z dofinan-

¹² B. Stępień, *Szacowany standard finansowy w 2009 r.*, http://iar.pl/aktualnosci/2009-01-22_Szacowany_standard_f finansowy_w_2009.html (01.09.2011).

sowaniem szkół artystycznych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, szkół podstawowych z budżetów wojewodów, a także dofinansowaniem kolonii i obozów oraz innych form wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Tabela 4

Wydatki oświatowe o charakterze bieżącym z budżetu państwa
w latach 2006–2010 (w mln zł)

		2010	2009	2008	2007	2006
Ministerstwo Sprawiedliwości						
801	Oświata i wychowanie	123	116	103	95	89
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego						
801	Oświata i wychowanie	617	589	521	470	438
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	25	25	23	21	20
Ministerstwo Edukacji Narodowej						
801	Oświata i wychowanie	351	525	756	693	1040
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	12	8	14	18	13
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi						
801	Oświata i wychowanie	127	113	95	58	9
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	19	16	15	5	0
Ministerstwo Środowiska						
801	Oświata i wychowanie	29	27	21	1	1
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	13	13	12	0	0
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji						
801	Oświata i wychowanie	0	0	0	0	0
Ministerstwo Spraw Zagranicznych						
801	Oświata i wychowanie	5	5	6	4	3
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0	0	1	0	0
Wojewodowie						
801	Oświata i wychowanie	226	241	539	499	254
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	449	480	608	661	595

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu państwa za lata 2006–2010.

W zakresie wydatków bieżących, w zależności od rodzaju szczegółowego zadania, wojewodowie przekazują dotacje (głównie szkoły podstawowe i pomoc materialna dla uczniów) bądź finansują wydatki bieżące (kuratoria oświaty,

biblioteki pedagogiczne). Wydatki z budżetów wojewodów są jednym z lepszych przykładów centralnej polityki oświatowej, gdyż nawet w przypadku dofinansowania przekazywanego jednostkom samorządu terytorialnego wiążą się z wykonywaniem przez te podmioty imiennie wskazanych zadań oświatowych.

Tabela 5

Wydatki oświatowe o charakterze majątkowym z budżetu państwa
w latach 2006–2010 (w mln zł)

		2010	2009	2008	2007	2006
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego						
801	Oświata i wychowanie	14	17	19	8	0
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0	0	2	4	0
Ministerstwo Edukacji Narodowej						
801	Oświata i wychowanie	3	3	37	10	0
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi						
801	Oświata i wychowanie	14	2	11	0	0
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	2	0	0	1	0
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji						
801	Oświata i wychowanie	2	2	3	0	0
Wojewodowie						
801	Oświata i wychowanie	73	6	45	10	0
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0	0	3	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu państwa za lata 2006–2010.

W przypadku wydatków majątkowych z budżetu państwa w związku z wykonywaniem zadań oświatowych (tabela 5) należy wskazać na kilka charakterystycznych cech. Po pierwsze, nie wszyscy dysponenci, którzy realizują wydatki związane z funkcjonowaniem placówek oświatowych, dokonują także wydatków majątkowych. Szczególnym przypadkiem jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, którego wydatki majątkowe znacznie przewyższają wydatki bieżące. Co więcej, jest to o tyle szczególna sytuacja, że w badanym okresie MSWiA finansuje wydatki majątkowe związane z liceami ogólnokształcącymi, ale wydatki bieżące nie łączą się z utrzymaniem tych szkół. Po drugie, wydatki majątkowe zwykle mają charakter projektowy, tj. trudno poszukiwać trendu. W przypadku części dysponentów wydatki te utrzymują się

na podobnym poziomie. Stanowią one niewielką część całkowitych wydatków majątkowych budżetu państwa, ale ich stosunkowo stały poziom wskazuje na potrzeby finansowania nowego majątku służącego placówkom oświatowym. W wydatkach majątkowych finansowanych z budżetów wojewodów widoczne są znaczne wahania. Te dwa fakty świadczą, że wydatki majątkowe związane z wykonywaniem zadań oświatowych są wypadkową ogólnej sytuacji budżetu państwa i jednym z ostatnich wydatków, co do których podejmowana jest decyzja o finansowaniu. Można zatem wysnuć wniosek, że tego typu wydatki mają niski priorytet w stosunku do innych wydatków budżetu państwa.

Podsumowanie

Państwo prowadzi politykę oświatową na dwa sposoby. Z jednej strony określa ramy funkcjonowania oświaty powszechnej, ustalając m.in. ramowe programy nauczania, ścieżkę awansu zawodowego nauczycieli, poziom wynagrodzeń, sposób kalkulacji części oświatowej subwencji ogólnej. Jest to sposób pośredni, który dotyczy większości systemu oświatowego. Z drugiej strony państwo wykonuje pewne zadania w sposób bezpośredni. Dotyczy to prowadzenia specyficznych szkół, np. artystycznych czy rolniczych, udzielania określonych form wsparcia uczniom i nauczycielom oraz szeregu innych działań.

Dokonana analiza wykazuje, że państwo prowadzi politykę decentralizacji zadań oświatowych. Odnosi się to zarówno do tych zadań, które są wykonywane jako własne przez jednostki samorządu terytorialnego, jak i do zadań finansowanych oraz dofinansowanych w drodze dotacji celowych. Spadek wydatków budżetu państwa na zadania oświatowe w mniejszym stopniu wynika z ograniczenia liczby placówek prowadzonych przez odpowiednich ministrów. Co jednak charakterystyczne – w przypadku szkół finansowanych bezpośrednio przez ministrów marginalne znaczenie ma edukacja niepubliczna. Fakt ten może się wiązać ze specyfiką szkół, mniejszym zainteresowaniem uczniów czy też ostatecznie – wyższymi kosztami funkcjonowania.

Wydatki majątkowe na cele oświatowe nie są ponoszone przez wszystkich dysponentów budżetu państwa. Zdarzają się sytuacje, w których wydatki majątkowe znacznie przewyższają wydatki bieżące. Wydatki te mają charakter projektowy, co oznacza, że trudno poszukiwać trendu w zakresie ich wysokości. Stanowią one wypadkową ogólnej sytuacji budżetu państwa i jeden z ostatnich

wydatków, co do których podejmowana jest decyzja o finansowaniu. Skłania to do wniosku, że tego typu wydatki mają niski priorytet w porównaniu z innymi wydatkami budżetu państwa.

Literatura

- Denek E., Sobiech J., Woźniak J., *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Friedman M., *The role of government in education*, w: *Economics and the Public Interest*, ed. R.A. Solo, Trustees of Rutgers College, New Jersey 1955, <http://www.schoolchoices.org/roo/fried1.htm> (30.08.2011).
- Golinowska S., *Polityka społeczna państwa w gospodarce rynkowej. Studium ekonomiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.
- Herbst M., Herczyński J., Levitas A., *Finansowanie oświaty w Polsce – diagnoza, dylematy, możliwości*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2009.
- Kurzynowski A., *Polityka społeczna*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2002.
- Kuzińska H., *Finansowanie oświaty w Polsce. Realia i konieczne zmiany*, Wydawnictwo WSPiZ, Warszawa 2005.
- Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2005/2006*, GUS, Warszawa 2006.
- Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2006/2007*, GUS, Warszawa 2007.
- Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2007/2008*, GUS, Warszawa 2008.
- Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2008/2009*, GUS, Warszawa 2009.
- Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2009/2010*, GUS, Warszawa 2010.
- Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Pluta-Olearnik M., *Rozwój usług edukacyjnych w erze społeczeństwa informacyjnego*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2006.
- Smith A., *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*, http://www.schoolchoices.org/roo/a_smith.htm (30.08.2011).
- Stępień B., *Szacowany standard finansowy w 2009 r.*, http://iar.pl/aktualnosci/2009-01-22_Szacowany_standard_finansowy_w_2009.html (01.09.2011).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, DzU 1991, nr 95, poz. 425 ze zm.
- Wlazolek S., *Polityka oświatowa w gminie*, <http://www.pws.dsw.edu.pl/index.php/artykuly/prawo-oswiatowe/237-artpros0341> (01.09.2011).

EDUCATIONAL POLICY TASKS FOR STATE FUNDED FROM THE STATE BUDGET

Summary

The aim of the article is an analysis of state educational policy in terms of expenditure funded from the state budget. The tasks in the field of education in Poland are financed both from public sources and private sources. In the first case, the bulk of expenditure is carried out by local governments with the support of the state. State finances but also in a direct implementation of the educational tasks – both through the conduct of a particular type of facilities, provision for students, or grants to local government. The analysis indicates that the state has a policy of decentralization of educational tasks. In those tasks where ministers carry schools, non-public education has marginal significance. Capital expenditure on education are the result of the overall situation of the state budget and is one of the last expenditure for which a decision is made on funding, which leads to the conclusion that this type of spending a low priority compared to other expenses of state budget.

Translated by Marcin Będzieszak